

Viktoras Jašinskas

V DALIS
TOKSTANČIO
METŲ
KRONIKA

VATIŲANAS

TRIJŲ MIESTŲ IMPERIJA

MIND UNIVERSITY
KNOWLEDGE OASIS

Viktoras Jašinskas

VATIŲANAS

TRIJŲ MIESTŲ IMPERIJA

TURINYS

AUTORIAUS ŽODIS	9
ĮVADAS	11
Vatikanas: Ideologinio galios centro raida	13
Nuo popiežių bulių iki skaitmeninės kontrolės	17
1. KLERMONO LIEPSNA: ŠVENTOJO KARO GIMIMAS	23
Pirmasis kryžiaus žygis	27
Antrasis kryžiaus žygis	32
Trečiasis kryžiaus žygis	36
Ketvirtasis kryžiaus žygis	41
Vaikų žygis ir kryžiaus žygių nuosmukis	44
2. KRIKŠČIONIŠKI ORDINAI: TIKĖJIMO KARIAI	47
Tamplierių ordinas	51
Hospitaljerų ordinas	55
Teutonų ordinas	59
Tikėjimo ir kardo brolijos	62
Kryžių šešėliai: nuo ordinų iki slaptųjų brolių	66
3. BIZANTIJOS IMPERIJA: RYTŲ ROMA	69
Bizantija kaip dvasinė imperija	73
Turgus imperijos širdyje	76
Konstantinopolio slaptosios tarnybos ir šnipinėjimo tinklai	79
Bizantija tarp kryžiaus ir pusmėnulio	82
Šviesa iš Rytų: Bizantijos palikimas	85
4. ŠVENTOJI ROMOS IMPERIJA: KAROLIO DIDŽIOJO PALIKIMAS	89
Popiežius ir imperatorius: valdžios dvilypumas	93

Feodalinė mozaika: rinkimų sistema, kunigaikščiai ir miestų autonomija	96
Hanzos miestų sąjunga: Nuo Liubeko iki Novgorodo	99
Habsburgai ir Medičiai: dinastinė politika, popiežiai ir finansų galia	102
Karas, ekspansija ir dinastinis dominavimas	109
5. AUKSO ORDA: ŠILKO KELIO TURTAI	109
Čingischanas ir Mongolų imperijos sukūrimas	113
Aukso ordos įtaka Rytų Europai	117
Šilko kelias	121
Marko Polo kelionės	125
Ordos diplomatai, šnipai ir informacijos jėga	128
6. BALTIJOS KRYŽIAUS ŽYGLIAI: ŠIAURĖS UŽKARIAVIMAS	131
Prūsų pavergimas	135
Livonijos ordino iškilimas	138
Lietuvių pasipriešinimas krikštui	141
Kryžiuočių žygliai į Rusiją	144
Marijos žemė: Ar tai vardas, vertas pasididžiavimo?	147
7. OSMANŲ IMPERIJA: PUSMĖNULIO ŠEŠĖLIS VIRŠ TRIJŲ ŽEMYNŲ	151
Imperijos atsiradimas ir plėtra	155
Valdymo modelis ir visuomenė	158
Prekyba, kultūra ir mokslas	161
Jeruzalė ir Artimieji Rytai Osmanų epochoje	164
Sultono ausys: Osmanų žvalgyba XIV–XVI amžiuje	167
8. ŠIMTAMETIS KARAS: JUODOJI MIRTIS	171
Šimtametis karas: priežastys, etapai ir geopolitika	175
Juodoji mirtis: kilmė, plitimas ir poveikis	178
Karas ir maras: kaip šie reiškiniai veikė vienas kitą	181
Politinės, socialinės ir kultūrinės pasekmės	184
Išdavystės menas	187
9. KINIJA IR INDIJA XI–XVI A.: AZIJOS MILŽINŲ INTRIGOS ..	191
Songų dinastija: kultūros žydėjimas ir civilizacijos trapumas	195

Mongolų audra ir Juanų eksperimentas: svetima galia Kinijoje	198
Mingų atgimimas ir saviizoliacijos pradžia	201
Indijos transformacijos: nuo Delio sultonato iki Mogolų imperijos	204
Tarp kalavijo ir šilko: Rytų ir Pietų Azijos frontai	207
10. KOLUMBAS IR KONKISTADORAI:	
AMERIKOS UŽKARIAVIMAS	217
Kolumbas ir konkistadorai:	217
Kolumbo kelionės ir Europos pasaulėvaizdžio lūžis	221
Konkistadorai: užkariavimai ir vietinių civilizacijų žlugimas	224
Kontaktas, kultūrinė katastrofa ir gyventojų naikinimas	228
Amerikos integracija į globalų Ispanijos imperijos tinklą	232
Už imperijos ribų: Nauji keliai ir vakarinės pakrantės atradimas	235
10.5. Už imperijos ribų: Nauji keliai ir vakarinės pakrantės atradimas	200
11. VERGŲ TRIKAMPIS: CUKRAUS IR KRAUJO PELNAI	239
Vergų trikampis:	239
Vergų turgūs: nuo Zanzibaro iki Krymo	243
Ankstyvasis europiečių ekspansionizmas ir Atlanto atrakinimas	247
Vergovės sistemos įtvirtinimas Portugalijoje ir Ispanijoje	250
Cukraus plantacijos ir vergų darbo modelis Naujajame Pasaulyje	254
Ankstyvosios prekybos konkurencija ir sistemos institucionalizacija	257
12. RENESANSO BANKAI: FINANSŲ AUŠRA	261
Viduramžių pabaiga ir bankininkystės šaknys	265
Didžiųjų bankininkų šeimų iškilimas ir tarptautiniai tinklai	269
Finansiniai instrumentai ir inovacijos	273
Tauriųjų metalų šešėlis: klastotojai, kalyklos ir paslaptingi karavanai	277
Bankų ir finansų poveikis politikai, religijai ir visuomenei	280
13. REFORMACIJOS UGNIS: LIUTERIO PLAKTUKAS	285
Reformacijos pradžia ir protestantizmo išplitimas Europoje	289

Protestantizmas ir visuomenės transformacija	294
Protestantizmo įsitvirtinimas Šiaurės Amerikoje	298
Tikėjimo bangos nuo Luandos iki Malakos	302
Reformacijos epocha ir moderniosios mokslo minties pradžia	306
14. JĖZUITŲ ORDINAS:	
JĖZAUS KARIAI – UNIVERSITETŲ ĮKŪRĖJAI	311
Jėzuitų ordino įkūrimas: karys, vienuolis ir misija	315
Kova su Reformacija ir Bažnyčios gynyba	319
Universitetai, kolegijos ir švietimo tinklas	323
Pasaulinės misijos ir kultūrinė adaptacija	327
Juodasis popiežius ir jo pasaulinis tinklas	331
15. PIRATŲ GROBIS: JŪRŲ KELIŲ TURTAI	335
Karibai – piratų rojaus ištakos: turtai, kolonijos ir konkurencija	339
Piratų imperijos nuo Malakos iki Kalifornijos	342
Piratų gyvenimas: kas jie buvo ir kaip veikė	346
Piratų kodeksas ir jūrinė teisė	350
Piratavimo aukso amžiaus pabaiga ir palikimas	354
16. ISPANIJOS GALYBĖS ZENITAS IR NUOSMUKIS:	
OLANDIJOS IR ANGLIJOS IŠKILIMAS	359
Eskorialio šešėlyje – Habsburgų imperijos viršūnė	363
Karališkųjų derybų frontas – Ispanija ir jūrų galia	367
Armados žlugimas: 1588-ųjų vasara	370
Trylikos metų karas jūroje – Olandijos ir Anglijos iššūkis Ispanijos galybei	374
Prahos langai ir Habsburgų nuosmukio pradžia	378
17. VESTFALIJOS TAIKA: NAUJA PASAULIO TVARKA	383
Trisdešimties metų karas: Europos griūtis	387
Vestfalijos derybos: diplomatinis stebuklas	391
Vestfalijos šešėliuose: šnipai, pinigai ir išdavystės	395
Pagrindiniai Vestfalijos taikos sprendimai ir principai	399
Vestfalijos sistemos palikimas: moderni valstybė ir tarptautinė teisė ..	403
EPILOGAS	407

AUTORIAUS ŽODIS

Nuo pat vaikystės troškau suprasti, kaip iš tikrųjų veikia šis materialus pasaulis. Kodėl vieni sprendimai priimami tyliai už uždarytų durų, o kiti – triukšmingai paskelbiami kaip didžiausios pergalės? Oficialūs istorijos vadovėliai ir akademinėje bendruomenėje pripažintų mokslininkų traktatai mano smalsumo nepatenkino – juose visada jutau vienašališkumą, nutylėjimus ir iškraipytą vaizdą, subtiliai slepiantį nepatogius faktus.

Mano paieškos nuvedė toliau negu tikėjausi. Iš faktų, tikrų įvykių, istorinių asmenybių gyvenimų ir savo paties nuojaautos ėmiau dėti platesnį paveikslą – apie galios centrus, kurie valdė ne tik žemes, bet ir žmonių mąstymą.

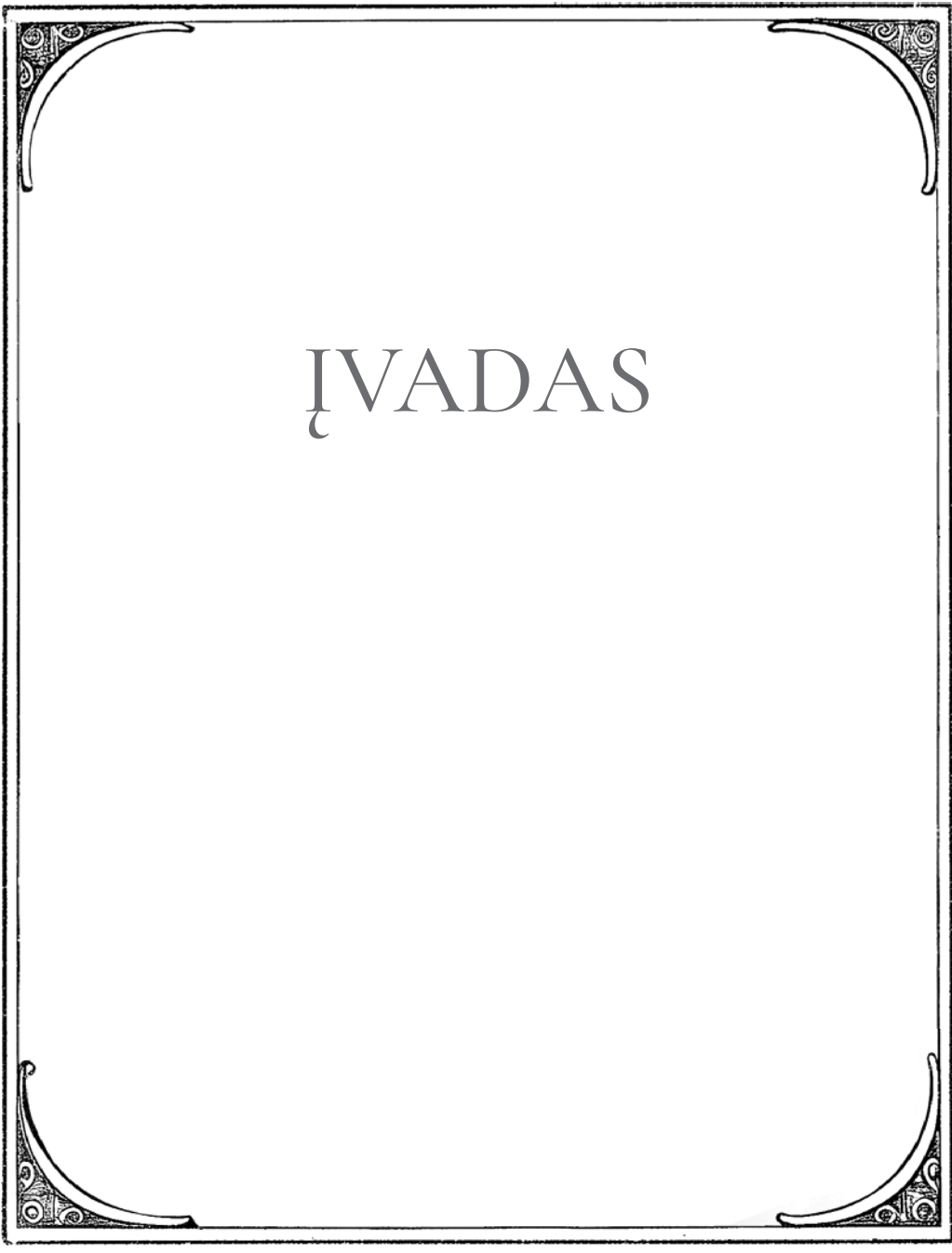
Šiandien mus supa karai, krizės ir informacinis triukšmas, dažnai užgožiantis tiesą, o mokyklos, žiniasklaida bei rinktiniai „ekspertai“ kuria vienpusišką pasaulėvaizdį, kuriame bet kokios abejonės jų oficialiomis versijomis pateikiamos kaip sąmokslo teorijos.

Ši knyga – tik pradžiamokslis, padėsiantis pamatyti vientisą pasaulio raidos paveikslą. Ji yra pagrindas seminarams, kuriuose daug plačiau nagrinėsiu konkrečius įvykius ir istorines asmenybes. Nors visko apie praeitį sužinoti neįmanoma, išgrynintas bendras jos vaizdas padės geriau suprasti, kodėl šiandien pasaulis yra toks, koks yra.

Trilogija „Trijų miestų imperija“ atskirose knygose pasakoja apie tris pasaulio galios centrus – Vatikaną, Londono sitį ir Vašingtono Kolumbijos apylinkę, šimtmečiais valdžiusius pasaulio ekonomiką, politiką ir mūsų sąmonę. Joje atskleidžiamas tūkstantmečio kelias – nuo kryžiuočių ir krikščioniškų ordinų, valdžiusių kardu, iki šiuolaikinių korporacijų, turtais lenkiančių valstybes. Šiomis knygomis bei pagal jas sukurtais ir išplėtotais seminarais, padėsiu ieškantiems ne tik įgyti žinių, bet ir perprasti šį sudėtingą žaidimą, nes tik supratę jo taisykles, galėsite tapti jau ne stumdomomis figūromis, o autonomiškais žaidėjais, gebančiais atpažinti propagandą ir priimti savarankiškus, ne indoktrinuotus sprendimus.

Nepretenduoju į tiesos monopoliją. Kviečiu skaitytoją kritiškai vertinti mano įžvalgas, kelti klausimus ir ieškoti savų atsakymų. Tačiau tvirtai tikiu, kad teisingai suformuluoti klausimai ir kritinis mąstymas yra vienintelis kelias į tikrąjį pažinimą.

Viktoras Jašinskas

IVADAS

VATIKANAS: IDEOLOGINIO GALIOS CENTRO RAIDA

64-ųjų metų liepos 19-oji, Roma. Virš miesto kyla raudoni ir juodi dūmai, nenusakomas karštis kepina imperijos širdį. Ugnis ryja forumą, žygiuoja per marmurinius šventyklų laiptus, griauna tiltus, spragsi sugriuvusių vilų stogai. Rūmų terasoje stovi imperatorius Neronas, tylus ir sustingęs, stebėdamas, kaip sostinė vis labiau skęsta liepsnose. Sklando gandai, kad gaisras kilo jo slaptu nurodymu – tam, kad ant griuvėsių būtų pastatyta nauja Roma. Tačiau ši tragedija sukelia dar didesnę sukrėtimą: kaltė dėl sąmoklo prieš imperiją suverčiama dar visai jaunai ir trapijai krikščionių bendruomenei.

Tų pačių metų rugpjūtį prasideda masinės egzekucijos. Dešimtys vyrų ir moterų vedami į areną, deginami gyvi, atiduodami plėšriems žvėrimis,

laikomiems Koliziejaus požemiuose. Suimamas ir apaštalas Simonas Petras. Jis laikomas bendruomenės lyderiu, todėl Nerono teisme jam siūloma atsisądėti Kristaus mokymo ir už tai gauti imperatoriaus malonę. Petras atsisako. Nuteistas mirties bausme, jis prašo būti nukryžiuotas žemyn galva, sakydamas, kad nėra vertas mirti taip, kaip mirė Jėzus. Jo kūnas palaidojamas ant mažos kalvos, vadinamos Vatikano kalva (*Mons Vaticanus*) – vietoje, kuri vėliau taps pasaulio krikščionybės centru.

Po Petro mirties Romoje pradeda formuotis slapotos sektos. Krikščionys renkasi katakombose, užkoduotais simboliais žymi sienas, perduoda žinias iš lūpų į lūpas. Pamažu šios bendruomenės sukuria tvirtą hierarchiją, o Romos vyskupas tampa dvasiniu autoritetu, saugančiu Petro palikimą. Tačiau tikrasis lūžis įvyksta 313-aisiais, kai imperatorius Konstantinas Didysis paskelbia Milano ediktą, suteikiantį tikėjimo laisvę. Tai leidžia krikščionims išeiti iš šešėlio, o Konstantinas pats remia pirmosios Šv. Petro bazilikos statybą virš Petro kapo. Čia prasideda Vatikano istorija.

IV–V a. griūva Vakarų Romos imperija, bet popiežių autoritetas tik stiprėja. Popiežius Leonas Didysis 452-aisiais pasitinka hunų vadą Atilą ir įtikina jį atsitraukti nuo Romos be mūšio. Tai simbolinis lūžis: Romos pasaulietinė galia žlunga, ją keičia moralinis autoritetas. Popiežiai ir bažnyčia perima imperijos vaidmenį – reguliuoja mokesčius, derasi su barbarų valdovais, kuria savo administracinę sistemą. Vatikano kalva tampa ne tik šventove, bet ir politiniu centru.

756-aisiais frankų karalius Pipinas Trumpasis pasirašo vadinamąją Pipino donaciją, perduodamas popiežiui plačias žemes Italijoje. Taip gimsta Popiežiaus sritis – valstybės struktūra, kurioje popiežius tampa ir dvasiniu, ir pasaulietiniu valdovu. Šis momentas pakeičia istoriją: nuo šiol Vatikanas turi ne tik religinį autoritetą, bet ir teritoriją, armiją, iždą bei įstatymus. Europoje užgimsta pirmasis teokratinis modelis.

IX a. įsitvirtina popiežiaus titulas „Vicarius Christi“ – Dievo vietininkas žemėje. Tai teologinis pagrindas, besiremiantis Evangelijos žodžiais: „Tu esi uola, ir ant šios uolos pastatysiu savo Bažnyčią.“ Nuo šiol popiežiaus žodis įgauna aukščiausią galią ir tampa galutiniu autoritetu visoje krikščioniškoje Europoje. Jo pritarimas tampa būtina sąlyga valdovams, siekiantiems karūnos, – nuo Karolio Didžiojo iki Šventosios Romos imperatorių. Vatikanas pradeda formuoti Europos tvarką, remdamasis nepajudinama tikėjimo ir valdžios doktrina.

XI–XIII a. Vatikanas kuria pirmąją profesionalią diplomatinę tarnybą. Įkuriamos nunciatūros – popiežiaus atstovybės karalių dvaruose, renkamos informaciją, derinančios sąjungas, palaikančios slaptus kontaktus net su priešiškomis valstybėmis. Nuncijai veikia kaip diplomatai ir žvalgai vienu metu. Popiežiaus žodis tampa ginklu, galinčiu nuversti karalius ar pradėti karus. Vatikanas pirmasis Europoje sukuria globalų informacijos tinklą, kurio paslaptys yra saugomos net nuo galingiausių monarchų.

XVI a., Renesanso epochoje, Vatikanas stiprina savo įtaką ne tik per religiją, bet ir per kultūrą, meną bei finansus. Pastatoma naujoji Šv. Petro bazilika, tapusi pasaulinės katalikybės simboliu. Įkuriamą moderni finansinė sistema, apimanti bažnytinius mokesčius ir bankines struktūras, leidžiančias finansuoti misijas, universitetus ir net karus. Vatikano išdas tampa vienu turtingiausių Europoje, o jo diplomatinė tarnyba – efektyviausia pasaulyje.

1870-aisiais, valdant **karaliui Viktorui Emanueliui II**, Italijos karalystės kariuomenė, vadovaujama generolo Rafaelio Kadornos (*Raffaele Cadorna*), įžengia į Romą ir galutinai panaikina **Popiežiaus valstybę**. Popiežius **Pijus IX** atsisako pripažinti naująją valdžią ir pasiskelbia „Vatikano kaliniu“. Italijos karalystės ir Šventojo Sosto konfliktas tęsiasi beveik **59 metus**, kol **1929-aisiais** diktatorius **Benitas Musolinis**, veikdamas

karaliaus Viktoro Emanuelio III vardu, pasirašo **Laterano sutartį** su popiežiumi **Pijumi XI**. Šia sutartimi Vatikanas pripažįstamas **suvereniu miestu-valstybe**, turinčia vos **44 hektarų** teritoriją, savo įstatymus, banką, kariuomenę ir nepriklausomą diplomatijos tinklą. Nuo tada Šventasis Sostas tampa unikaliu politinės ir dvasinės galios centru, užmezgusiu santykius su daugiau nei **180 valstybių**, o Vatikano nuncijai veikia visuose žemynuose. Jo slaptieji archyvai iki šiol saugo dokumentus, nulėmusius pasaulio istorijos kryptį.

NUO POPIEŽIŲ BULIŲ IKI SKAITMENINĖS KONTROLĖS

772-ieji metai. Karolis, neseniai paveldėjęs frankų sostą po tėvo Pipino Trumpojo mirties, sutelkia savo kariuomenę prieš Saksonijos pagonis. Tai ne tik ekspansija dėl žemių – tai Vatikano reikalavimu vykdoma misija, kurios tikslas yra krikštas ir ideologinė kontrolė. Saksai laikosi savo protėvių papročių, garbina dievą Vodaną, aukoja gyvulius prie šventųjų ažuolų. Jie nėra primityvūs barbarai – jų visuomenė turi įstatymus, vyresniųjų tarybas, karių bendruomenes. Tačiau frankų riteriai, lydimi vienuolių, neša kitą tvarką: jų tikėjimo simbolis kryžius, jų siekis – sunaikinti pagonišką kultą. Tais pačiais metais nugriaunama Irminsulo šventykla – saksų religijos centras. Karolis įsako ją sunaikinti ne tik kaip karinės galios ženklą, bet

ir kaip dvasinio pavergimo aktą. Šis įvykis tampa simboliu, parodančiu, kad nuo šiol frankų valdovo galia neatsiejama nuo Vatikano valios. Karolio kampanijos sukuria pagrindą naujai tvarkai, kurią vėliau įteisins jo karūnavimas imperatoriumi Romoje.

Nuo Karolio Didžiojo laikų praeina keli šimtmečiai, kol iš šios ideologinės kalavijo ir altoriaus sąjungos išauga platesnis reiškiny – kryžiaus žygiai. XI a. pabaigoje popiežius Urbonas II Klermonte paskelbia šaukinį, kurio aidą išgirsta visa Europa: „Dievas to nori.“ Tai nėra vien religinė frazė – tai mobilizacijos signalas, kviečiantis valstiečius, riterius, kunigaikščius leisti į Rytus. 1099-ųjų liepos 15-ąją Jeruzalė krenta po kruvinos apgulties. Miesto gatvės nusėtos lavonais, kraujo upeliai teka iš šventyklų kiemų. Kryžiuočių vadovai, tokie kaip Bohemondas (*Bohemond*) iš Taranto ar Godfridas Buljonietis (*Godefroi de Bouillon*), įkuria naujas kryžiuočių valstybes, kur valdžia grindžiama ne tik kardų, bet ir Vatikano sankcionuotu šventumo ženklu. Jeruzalės karalystė tampa simboliu, kaip religinė retorika pridengia politinius ir teritorinius interesus.

Kryžiaus žygiai atskleidžia, kas yra tikroji Vakarų krikščionijos jėga – gebėjimas vienu šūkiu pajungti karalius, kunigaikščius ir minias. Bažnyčia įtvirtina indulgencijų sistemą, kur nuodėmių atleidimas įgyjamas už pinigus ar karinę tarnybą. Popiežiaus legatai keliauja per Europą, įtikindami monarchus paklusti ir siųsti karius į Šventąją žemę. Karalius Henrikas IV dar XI a. pradžioje pajunta, ką reiškia Bažnyčios spaudimas, – jo žygis į Kanosą, kai viduržiemį jis klūpojo prieš popiežių Grigalių VII, parodo, kad net galingiausi valdovai priversti paklusti. Bažnyčios autoritetas tampa aukštesnis už karalių karūnas, o grasinimas ekskomunika virsta galingiausiu politiniu ginklu.

Tuo metu, kai dvasinė valdžia formuoja monarchų sprendimus, pradeda kilti ir kitas galios centras – finansinis. XIII a. Londono sitis, anuomet dar purvinas miestas su turgavietėmis prie Temzės, pamažu ima virsti

prekybininkų sostine. Jo gildijos valdo amatininkus, sandėlius, pirklių sandorius. Mieste atsiranda pirmieji kreditų mechanizmai – raštiški pasižadėjimai grąžinti skolą tampa beveik tokie pat vertingi kaip ir patys pinigai. 1694-aisiais įsteigtas Anglijos bankas keičia taisykles: karalius Vilhelmas III, siekdamas finansuoti karus prieš Prancūziją, priverstas skolintis iš privataus banko. Skola tampa vieša – visa valstybė prisiima monarcho įsipareigojimus. Tai istorinis lūžis: karaliai nuo šiol nebėra vieninteliai valdžios suverenai, jie tampa priklausomi nuo kreditorių.

XVIII–XIX a. ši finansinė galia dar labiau sustiprėja. Londono sitis tampa pasaulio finansų imperija. Londono biržos manipuliacijos tampa legendomis. 1815-aisiais, po Vaterlo mūšio, Natanas Rotšildas (*Nathan Rothschild*) gauna naujieną apie Napoleono pralaimėjimą anksčiau nei kiti. Biržoje paskleidžiama priešinga žinia – kad Napoleonas laimėjo, todėl britų akcijų ir obligacijų vertė krinta ne procentais, o kartais. Jos paniškai parduodamos, o Rotšildas per savo agentus supirkinėja jas už menką kainą. Paaikškęs tikrajam mūšio rezultatui, jis jau kontroliuoja milžiniškus jų kiekius. Vienas žmogus susikrauna turtus, o tūkstančiai praranda viską.

XVII a. pabaigoje naujas galios centras pradeda formuotis anapus Atlanto. Olandai, dar 1625-aisiais įkūrę koloniją Naująjį Amsterdamą, praranda ją britams. Miestas pervadinamas Niujorku, ir šis vardas tampa ženklu, kad prasideda nauja epocha. Čia susitinka europietiški kapitalo modeliai ir Naujojo pasaulio galimybės. Niujorkas pamažu tampa prekybos, laivybos ir finansų mazgu, kurio įtaka pradeda konkuruoti net su Londono sičiu. Tuo tarpu Bostone, Filadelfijoje ir kitose kolonijose iškyla idėja, kad ekonominė nepriklausomybė negali egzistuoti be politinės laisvės. Šis įsitikinimas XVIII a. pabaigoje išsiveržia į Amerikos revoliuciją, kurioje kova už nepriklausomybę yra ne tik karinė, bet ir finansinė – už mokesčių kontrolę, savo valiutą ir prekybos srautus.

Laimėjus prieš britus nepriklausomybės karą Jungtinės Valstijos ima plėsti ne tik žemes, bet ir ekonominę galią. XIX a. ši šalis tampa industrinės revoliucijos varikliu: geležinkeliai jungia pakrantes su vidurio Amerika, iškyla nauji miestai, suklesti plieno, naftos, anglies ir finansų magnatai. „Robber barons“ – tokie kaip Džonas D. Rokfeleris ar Endriu Karnegis – kuria monopolius, kurie iš esmės pakeičia visuomenę. Jų įmonės tampa stipresnės už valstybės institucijas. Kongresas dar bando riboti jų galią antimonopoliniais įstatymais, bet realybėje politinės kampanijos, paremtos šių magnatų pinigais, rodo, kad kapitalas ima diktuoti politiką. Valstybės ir verslo interesai pradeda jungtis į vieną neatsiejamą tinklą.

XX a. pradžioje Jungtinės Valstijos jau yra pasaulinė galybė, bet tik Antrasis pasaulinis karas paverčia jas dominuojančiu centru. 1944-ųjų liepos mėnesį Breton Vudso konferencijoje penkiasdešimt dvi šalys renkasi Naujojo Hampšyro kalnuose, kur kuriama nauja pasaulio tvarka. Jungtinės Valstijos, tapusios Antrojo pasaulinio karo fabriku, kuris už ginklus ir prekes susirinko didelę dalį pasaulio aukso, diktuoja sąlygas: doleris tampa pagrindine rezervine valiuta, prižiūta prie aukso, o kitos valiutos – prie dolerio. Įsteigiami Tarptautinis valiutos fondas ir Pasaulio bankas, kurie kontroliuoja skolų srautus ir ekonominę priklausomybę.

Septintajame dešimtmetyje ši sistema ima braškėti. Jungtinės Valstijos finansuoja Vietnamo karą, išlaiko milžinišką kariuomenę Europoje ir Azijoje, o aukso atsargos tirpsta. 1971-ųjų rugpjūčio 15-ąją prezidentas Ričardas Niksonas paskelbia, kad doleris laikinai nebebus keičiamas į auksą. Tai pavadinama „Nixon shock“. Per vieną dieną Breton Vudso sistema sugriūva, bet amerikiečių valdžia išlieka – doleris jau yra pernešęs įsitvirtinęs pasaulinėje prekyboje. Naftos sandoriai Persijos įlankoje, tarptautinės paskolos Lotynų Amerikoje – viskas denominuota doleriais. Jungtinės Valstijos atranda naują ginklą – valiutą, kurios kontrolė leidžia valdyti ištisas šalis be vieno šūvio.

Skaitykite likusius
396 iš **416** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Roma liepsnoja. Imperijos griūva. Iš chaoso
gimsta idėjos, kurios gyvena ilgiau, nei valstybės.

Ši knyga prasideda ten, kur dar tik kuriama pasaulio tvarka, ir
iš karto įtraukia į istoriją, kur valdžia gimsta ne vien kalaviju – ją
kuria tikėjimas, simboliai, autoritetas ir pinigai.

Leiskitės į kelionę per pasaulio istoriją kaip į nesibaigiantį nuotykį. Kryžiaus
žygiai, kariniai ordinaai, imperijų iškilimas ir žlugimas, Bizantijos ir Osmanų
pasauliai, Rytų civilizacijos, Naujojo pasaulio atradimas ir pavergimas – visi šie
įvykiai čia susijungia į vieną gyvą, nuoseklų pasakojimą, atskleidžiantį, kaip
religija, politika ir kapitalas kartu kūrė pasaulio tvarką.

Scenoje pasirodo ne tik karaliai, riteriai ir dvasininkai. Greta jų veikia piratai,
pirkliai, bankininkai, diplomatai ir slaptieji agentai. Jūros tampa mūsų laukais,
prekybos keliai – strateginėmis arterijomis, o ideologija, pinigai ir karinė jėga
veikia kaip viena sistema, lemianti valstybių likimus.

Pasakojimas paremtas tikrais įvykiais ir istorinėmis asmenybėmis, tačiau
skaitydami jį pasinersite į tikrą veiksmo ir nuotykių kupiną filmą: apgultys, jūrų
žygiai, slaptos derybos, išdavystės ir netikėtos sąjungos keičiančios viena kitą,
nuolat vers klausti – kas bus toliau?

Ši knyga – ne tik kelionė į praeitį. Tai pradžia epo, kuris padeda suprasti, kaip iš
tikrųjų veikia pasaulis. „Trijų miestų imperija“ – tai ne vartai į praeitį, o raktas į
dabarties supratimą.

www.mdu.lt

ISBN 978-609-484-958-9

9

786094

849589

Negražinė literatūra > Pomėgiai

Vilnius: leidykla „Mintis“

